

B-rundskriv nr.: B/4-2016
Dokument nr.: 16/00933-1
Arkivkode: 0
Dato: 15.06.2016
Saksbehandler: KS Forhandling

Til: Kommunen / fylkeskommunen / virksomheten

B-04/16 Tariffrevisjonen pr. 1.5.16 - Iverksetting og kommentarer

Vi viser til A-rundskriv 1/2016 om tariffrevisjon pr. 1.5.16.

KS' medlemmer har gjennom uravstemning vedtatt forslaget om ny hovedtariffavtale (HTA). Av i alt 446 stemmeberettigede kommuner og fylkeskommuner har 223 avgitt stemme. Svarprosenten er 50 % og ja-stemmene utgjør 100 % av de avgitte stemmene. Antall ansatte hos de avgitte ja-stemmegiverne er 268 396, mens det hos medlemmer som ikke har stemt er 148 163 ansatte.

Alle arbeidstakerorganisasjonene har vedtatt forslaget til ny HTA, og resultatet kan iverksettes.

Rundskrivet må sees i sammenheng med A-rundskriv 1/2016.

Dette rundskrivet omtaler blant annet:

- Sentrale lønnstillegg pr. 1.5.2016 og pr. 1.8.2017 og iverksetting av disse, lokale lønnsforhandlinger og andre lønnsendringer (Del I)
- Endringer i HTA kapittel 3, 4 og 5, samordning av tidligere HTA kapittel 4A, 4B og 4C og innføring av nye stillingsgrupper (Del II)
- Endringer i HTAs fellesbestemmelser (Del III)
- Endringer i HTAs bestemmelser om pensjon og protokoll om videre arbeid med tilpasning av pensjonsordningene i offentlig sektor til reformert folketrygd (Del IV)

HTA for perioden 1.5.2016 - 30.4.2018 skal redigeres og tilpasses forhandlingsløsningen. Trykking av ny HTA vil bli gjort i løpet av sommeren, og vil bli sendt medlemmene så snart den er klar.

Del I

Sentrale tillegg pr. 1.5.2016

Til ansatte med stilling i HTA kapittel 4 gis sentrale lønnstillegg slik det fremgår av tabellen på neste side. På samme måte som i forrige tariffperiode er lønnstilleggenes størrelse avhengig av arbeidstakernes ansiennitet (pr. 30.4.2016) og stillingsgruppe. Tilleggene legges i sin helhet til den enkeltes grunnlønn, uavhengig av om den er lik «laveste utregnede årslønn» eller om den er høyere.

Lærere og adjunkter gis et tillegg på 2,4 prosent av den enkeltes grunnlønn pr. 30.4.2016. For lærere med henholdsvis 8 og 10 års ansiennitet, og adjunkter med 10 års ansiennitet, gis det deretter også et kronetillegg som fremkommer av tabellen. Ledere i kapittel 4 får et likt, generelt tillegg.

Med grunnlønn menes arbeidstakerens faktiske lønn, uten faste og variable tillegg. Funksjonstillegg for undervisningspersonalet er definert som faste tillegg som ikke inngår i grunnlønnen.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at sentralt tillegg også omfatter arbeidstakere i såkalte «direkteplasserte» stillinger og arbeidstakere med mer enn 16 års ansiennitet.

Merk også at det er innført nye ansiennitetstrinn på 16 år, slik at alle stillingsgrupper i kapittel 4 nå har 16 års ansiennitetstrinn.

Det vises til HTA vedlegg 1 for oversikt over stillingskoder og stillingsgrupper. Vedlegg 1 er gjengitt i A-rundskriv 1/2016.

Stillingsgruppe		0 år	2 år	4 år	6 år	8 år	10 år	16 år
Gruppe 1	Stillinger uten særskilt krav om utdanning	7 300	7 300	7 300	7 300	7 300	7 300	*
	Fagarbeiderstillinger/ tilsvarende fagarbeiderstillinger	7 300	7 300	7 300	7 300	7 300	7 300	10 200
Gruppe 2	Stillinger med krav om høgskoleutdanning	6 200	6 300	9 800	11 100	13 500	9 400	13 800
	Stillinger med krav om høgskoleutdanning med ytterligere spesialutdanning	30 200	30 800	35 300	36 600	32 200	9 400	12 000
	Lærer	2,40 %	2,40 %	2,40 %	2,40 %	2,40 % / 13 400**	2,40 % / 19 100**	2,40 %
	Adjunkt	2,40 %	2,40 %	2,40 %	2,40 %	2,40 %	2,40 % / 16 100**	2,40 %
	Adjunkt med tilleggsutdanning	10 800	11 000	11 100	11 200	11 400	11 800	12 700
	Stillinger med krav om mastergrad	43 800	45 000	46 300	42 700	14 300	10 800	40 300
	Lektor	11 300	11 500	11 700	11 800	11 900	12 500	13 700
	Lektor med tilleggsutdanning	11 700	11 900	12 000	12 100	12 300	12 900	14 300

* Ingen på årslønn lavere enn kr. 384 700,- dog slik at alle berørte arbeidstakere gis minst kr. 7.300,-

** Det sentrale tillegget på 2,4 % beregnes av grunnlønn pr. 30.4.2016. Deretter gis kronetillegget.

Lederlønnstillegg med virkning pr. 1.5.2016

Til ansatte i stillingskodene 7003, 7453, 7451, 7951 og 7954 gis et lønnstillegg på 2,4 prosent av den enkeltes grunnlønn pr. 30.4.2016. Ledere skal ikke ha sentralt tillegg etter tabellen på forrige side.

Garantiordning for stillinger uten særskilt krav til utdanning

Den tidligere grunnlønnsгарантиen for arbeidstakere med 20 års ansiennitet, som var knyttet til regulering av folketrygdens grunnbeløp, er erstattet av en ny garantiordning på 16-årstrinnet. Denne reguleres av de sentrale parter.

Garantilønn og lønnstillegg for ansiennitet – tabell pr. 1.5.2016

Garantilønn, lønnstillegg for ansiennitet og lavest utregnet årslønn fremgår av tabellen på neste side. Tabellen gjelder fra 1.5.2016 til 31.7.17.

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at tillegg for ansiennitet i henhold til tabellen, kun skal gis ved ansiennitetsopprykk. Vi minner også om at ledere ikke omfattes av tabellen med garantilønn og lønnstillegg for ansiennitet, og skal ikke ha tillegg ved ansiennitetsopprykk.

Stillingsgrupper		Garantilønn og lønnstillegg for ansennitet – pr. 1. mai 2016							
		0 år Garanti- lønn	Utregnet	2 år	4 år	6 år	8 år	10 år	16 år
			Ans. tillegg	Ans. tillegg	Ans. tillegg	Ans. tillegg	Ans. tillegg	Ans. tillegg	
Gruppe 1	Stillinger uten særskilt krav om utdanning	282 000	Utregnet tillegg for ans.	5 500	2 800	3 000	8 100	46 300	37 000
			Utregnet laveste årslønn	287 500	290 300	293 300	301 400	347 700	384 700
	Fagarbeiderstillinger/ tilsv. fagarbeiderstillinger	326 300	Utregnet tillegg for ans.	6 400	3 200	3 500	11 400	38 400	2 900
			Utregnet laveste årslønn	332 700	335 900	339 400	350 800	389 200	392 100
Gruppe 2	Stillinger med krav om høgskoleutdanning	373 700	Utregnet tillegg for ans.	7 500	7 500	5 000	21 900	20 200	4 400
			Utregnet laveste årslønn	381 200	388 700	393 700	415 600	435 800	440 200
	Stillinger med krav om høgskoleutdanning med ytterligere spesialutdanning	415 800	Utregnet tillegg for ans.	8 400	8 300	5 600	9 100	22 200	2 600
			Utregnet laveste årslønn	424 200	432 500	438 100	447 200	469 400	472 000
	Stillinger med krav om mastergrad	460 100	Utregnet tillegg for ans.	9 600	5 400	4 800	4 900	26 200	29 500
			Utregnet laveste årslønn	469 700	475 100	479 900	484 800	511 000	540 500
	Lærer	373 700	Utregnet tillegg for ans.	7 500	7 500	5 000	21 900	20 200	20 700
			Utregnet laveste årslønn	381 200	388 700	393 700	415 600	435 800	456 500
	Adjunkt	415 800	Utregnet tillegg for ans.	8 400	8 300	5 600	9 100	22 200	17 600
			Utregnet laveste årslønn	424 200	432 500	438 100	447 200	469 400	487 000
	Adjunkt med tilleggsutdanning	457 000	Utregnet tillegg for ans.	9 200	4 500	4 200	10 000	16 000	37 000
			Utregnet laveste årslønn	466 200	470 700	474 900	484 900	500 900	537 900
	Lektor	480 100	Utregnet tillegg for ans.	9 600	5 400	4 800	4 900	26 200	49 500
			Utregnet laveste årslønn	489 700	495 100	499 900	504 800	531 000	580 500
Lektor med tilleggsutdanning	495 900	Utregnet tillegg for ans.	9 900	5 500	4 700	7 700	24 300	58 500	
		Utregnet laveste årslønn	505 800	511 300	516 000	523 700	548 000	606 500	

Sentrale tillegg pr. 1.8.2017

Også i 2017 er størrelsen på de sentrale tilleggene i kapittel 4 avhengig av den enkeltes ansiennitet. Tilleggene legges i sin helhet til den enkeltes grunnlønn. Arbeidstakere ansatt som lærer eller adjunkt gis et tillegg på 2,0 prosent på grunnlønna pr. **30.4.2017**. Det er ikke avtalt tillegg for stillinger med krav om høgskole-utdanning med ytterligere spesialutdanning før på 16-årstrinnet.

Stillingsgruppe		0 år	2 år	4 år	6 år	8 år	10 år	16 år
Gruppe 1	Stillinger uten særskilt krav om utdanning	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
	Fagarbeiderstillinger/ tilsvarende fagarbeiderstillinger	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	9 100
Gruppe 2	Stillinger med krav om høgskoleutdanning	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	16 300
	Lærer*	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %
	Stillinger med krav om høgskoleutdanning med ytterligere spesialutdanning							15 000
	Adjunkt*	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %
	Adjunkt med tilleggsutdanning	9 200	9 400	9 500	9 500	9 700	10 100	10 800
	Stillinger med krav om mastergrad	29 700	29 800	30 000	30 000	30 100	30 700	51 700
	Lektor	9 700	9 800	10 000	10 000	10 100	10 700	11 700
	Lektor med tilleggsutdanning	10 000	10 200	10 300	10 400	10 500	11 000	12 200

*Det sentrale tillegget på 2,00 % beregnes av grunnlønn pr. 30.4.2017.

Lederlønnstillegg med virkning pr.1.8.2017

Til ansatte i stillingskodene 7003, 7453, 7451, 7951 og 7954 gis et lønnstillegg på 2,0 prosent av den enkeltes grunnlønn pr. 30.4.2017.

Garantilønn og lønnstillegg for ansiennitet – tabell pr. 1.8.2017

Ved iverksetting av lønnsreguleringene pr. 1.8.2017, er samordningen av stillingsgruppene (tidligere HTA kapittel 4B og 4C) og lønnsendringene i stillingsgruppene på 16-årstrinnene innfaset i HTA kapittel 4. Stillingsgruppen «Stillinger med krav om fagbrev og 1-årig fagskoleutdanning» innføres 1.8.2017. Garantilønn, lønnstillegg for ansiennitet og lavest utregnet årslønn fremgår av tabellen på neste side.

Som en følge av samordningen av laveste utregnet årslønn for stillinger med krav om høgskoleutdanning/høgskoleutdanning med ytterligere spesialutdanning og lærer/adjunkt, er laveste utregnet årslønn for lærer/adjunkt i inneværende tariffperiode ikke endret med det sentrale *prosentvise* tillegget.

Andre lønnsreguleringer

Minimumsavlønning av hoved-/fellestillitsvalgt med hel permisjon i henhold til Hovedavtalen del B pkt. 3.3 c) heves til kr. 408 000,- med virkning fra 1.5.2016.

Bestemmelsene om minimumsavlønning for unge arbeidstakere og fysioterapeut i turnusår er flyttet til HTA vedlegg 1, stillingskode 7711 Utdanningsstillinger m.m.

Stillingsgrupper		Garantilønn og lønnstillegg for ansiennitet – pr. 1.8.2017							
		0 år	Utregnet	2 år	4 år	6 år	8 år	10 år	16 år
		Garanti-lønn		Ans. tillegg	Ans. tillegg	Ans. tillegg	Ans. tillegg	Ans. tillegg	Ans. tillegg
Gruppe 1	Stillinger uten særskilt krav om utdanning	288 500	Utregnet tillegg for ans.	5 500	2 800	3 000	8 100	46 300	37 000
			Utregnet laveste årslønn	294 000	296 800	299 800	307 900	354 200	391 200
	Fagarbeiderstillinger/ tilsv. fagarbeiderstillinger	333 300	Utregnet tillegg for ans.	6 400	3 200	3 500	11 400	38 400	5 000
			Utregnet laveste årslønn	339 700	342 900	346 400	357 800	396 200	401 200
	Stillinger med krav om fagbrev og 1-årig fagskoleutdanning	353 300	Utregnet tillegg for ans.	6 400	3 200	3 500	11 400	38 400	5 000
			Utregnet laveste årslønn	359 700	362 900	366 400	377 800	416 200	421 200
Gruppe 2	Lærer og Stillinger med krav om 3-årig U/H-utdanning	376 200	Utregnet tillegg for ans.	7 500	7 500	5 000	21 900	20 200	18 200
			Utregnet laveste årslønn	383 700	391 200	396 200	418 100	438 300	456 500
	Adjunkt og Stillinger med krav om 4-årig U/H-utdanning	415 800	Utregnet tillegg for ans.	8 400	8 300	5 600	9 100	22 200	17 600
			Utregnet laveste årslønn	424 200	432 500	438 100	447 200	469 400	487 000
	Adjunkt med tilleggsutdanning og Stillinger med krav om 5-årig U/H-utdanning	466 200	Utregnet tillegg for ans.	9 400	4 600	4 200	10 200	16 400	37 700
			Utregnet laveste årslønn	475 600	480 200	484 400	494 600	511 000	548 700
	Lektor og Stillinger med krav om mastergrad	489 800	Utregnet tillegg for ans.	9 700	5 600	4 800	5 000	26 800	50 500
			Utregnet laveste årslønn	499 500	505 100	509 900	514 900	541 700	592 200
	Lektor med tilleggsutdanning	505 900	Utregnet tillegg for ans.	10 100	5 600	4 800	7 800	24 800	59 700
			Utregnet laveste årslønn	516 000	521 600	526 400	534 200	559 000	618 700

Beregningseksempler

Eksempel 1: Assistent i stilling uten krav til utdanning med ansiennitet fra 1.1.2000:

Årslønn pr. 30.4.2016	345 000
Sentralt tillegg 1.5.2016 (differansen mellom 384 700 og faktisk årslønn pr. 30.4.2016, jf. *- merknad i tabell)	39 700
Ny årslønn pr.1.5.2016	384 700
Sentralt tillegg 1.8.17 iht. tabell	6 500
Ny årslønn pr. 1.8.2017	391 200

Eksempel 2: Sykepleier i stilling med krav om høgskoleutdanning, med ansiennitet fra 1.1.2007:

Årslønn pr. 30.4.2016	420 000
Sentralt tillegg 1.5.2016 iht. tabell	13 500
Ny årslønn pr. 1.5.2016	433 500
Ansiennitetsopprykk pr. 1.1.2017 - tillegg for ansiennitet iht. tabell for garantilønn og ansiennitet	20 200
Ny årslønn pr. 1.1.2017	453 700
Sentrale tillegg 1.8.2017 iht. tabell	2 500
Ny årslønn pr. 1.8.2017	456 200

Eksempel 3: Lektor med tilleggsutdanning, med ansiennitet fra 1.8.2001:

Årslønn pr. 30.4.2016	540 100
Sentralt tillegg 1.5.2016 iht. tabell	12 900
Ny årslønn pr. 1.5.2016	553 000
Sentralt tillegg pr. 1.8.17 iht. tabell, (ansiennitet pr. 31.7.2017)	11 000
Ansiennitetsopprykk pr. 1.8.2017 – tillegg for ansiennitet iht. tabell for garantilønn og ansiennitet	59 700
Ny årslønn pr. 1.8.2017	623 700

Vi presiserer at ved ansiennitetsopprykk på samme dato som virkningstidspunkt for sentralt tillegg, gis først sentralt tillegg basert på ansiennitet pr. hhv. 30.4.2016 og 31.7.2017, deretter gis tillegg for ansiennitet.

Lokale forhandlinger etter HTA kapittel 4 pkt. 4.2.1 pr. 1.9.2017

Det er ikke avsatt midler til lokale forhandlinger om lønnstillegg til ansatte i kapittel 4 i 2016.

De sentrale parter legger til grunn at det, innenfor rammen for lønnsutviklingen i frontfaget for 2017, avsettes midler til lokale forhandlinger etter HTA kapittel 4, pkt. 4.2.1 (tidligere 4.A.1) på 0,9 prosent pr. 1.9.2017. Gjennomføring av lokale forhandlinger i 2017 må ikke gjennomføres før resultatet av mellomoppgjøret i 2017 foreligger.

Lokale forhandlinger etter HTA kapittel 3.4 og kapittel 5

Arbeidstakere med høyere akademisk utdanning har sine lønnsvilkår fastsatt etter bestemmelsene i kapittel 5, forutsatt at funksjon og innhold i den aktuelle stilling dekkes opp av en aktuell kode under dette kapittel. Som tidligere forhandler altså blant annet medlemmene av Akademikerne kommunes medlemsforeninger, med unntak for undervisningsstillingene, etter bestemmelsene i kapittel 5.

Lokale forhandlinger for arbeidstakere i kapittel 3.4 og kapittel 5 skal gjennomføres på vanlig måte i henhold til HTAs bestemmelser. De lokale parter har forhandlingsrett og forhandlingsplikt, jf. HTA kapittel 3, pkt. 3.2.4. Fastsetting av lønn for medarbeiderne i disse stillingene foregår årlig, og i sin helhet lokalt i den enkelte kommune, fylkeskommune eller bedrift.

KS viser dessuten til presiseringen av vilkårene for lokale forhandlinger i kapittel 3, pkt. 3.4.0, kulepunkt 4 og kapittel 5, pkt. 5.1 (tidligere pkt. 5.2).

Generelt om lokale lønnsforhandlinger

I forbindelse med lokale lønnsforhandlinger har tillitsvalgte rett til innsyn i lønnsopplysninger som er relevante for forhandlingene. I lønnspolitisk drøftingsmøte tar partene opp hvilken statistikk og hvilke lønnsopplysninger arbeidsgiver skal legge fram i forbindelse med forhandlingene. Arbeidsgiver bør sørge for at tallmateriale/ lønnsstatistikk gjøres tilgjengelig for partene og utarbeides slik at begge parter skal kunne utarbeide krav og tilbud og på den måten bidra til likeverdighet i forhandlingene.

Dersom en arbeidstakerorganisasjon kun har ett medlem på forhandlingsstedet, utelukker dette ikke medlemmets adgang til å la seg representere i lokale lønnsforhandlinger. I slike tilfeller kan organisasjonene i forhandlingssammenslutningen drøfte muligheten for å ivareta enkeltmedlemmers interesser. Dersom det ikke lar seg løse, har vedkommende organisasjon et ansvar for å foreslå en løsning som også arbeidsgiver kan akseptere. Skriftlige fullmakter overleveres arbeidsgiver før forhandlingene, jfr. B-rundskriv 5/2015.

Del II**Endringer i HTA kapittel 3, 4 og 5 samt vedlegg 1 og 6**

Partene er enige om endringer i HTA kapittel 3, 4 og 5 som bl.a. innebærer samordning av tidligere HTA kapittel 4A, 4B og 4C, og innføring av nye stillingsgrupper, samt endringer i HTA kapittel 3 om lederlønn.

Kapittel 3, pkt. 3.2 Lokal lønnspolitikk

Det er gjort enkelte redaksjonelle endringer i pkt. 3.2 ved at noe tekst er omgjort til kulepunkter slik at innholdet i den lokale lønnspolitikken blir tydeliggjort. Bestemmelsen fra vedlegg 3 om at det skal tilstrebes enighet om kriteriene er inntatt i pkt. 3.2.

Kapittel 3, pkt. 3.3 Kompetanse – læring og utvikling

Andre ledd av bestemmelsen er endret ved at det er presisert at det skal tilrettelegges for kompetansedeling og andre kompetansehevende tiltak. Tredje ledd av bestemmelsen er endret

ved at det nå går frem at det må legges til rette for arbeids-
plassbasert opplæring.

Ny lederlønsbestemmelse i kapittel 3

Det er innført en ny lederlønsbestemmelse i kapittel 3, punkt 3.4.3. Det nye lederlønsnivået skal omfatte ledere med delegert budsjett-, økonomi eller personalansvar. For avlønning etter denne bestemmelsen er det tilstrekkelig at minst ett av disse tre vilkårene er oppfylt. Pr. 30.4.2016 er ingen arbeidstakere omfattet av bestemmelsen. Partene lokalt avtaler hvilke lederstillinger som skal omfattes av de ulike lederlønsbestemmelsene. Ved uenighet avgjør kommunen/fylkeskommunen innplassering i tråd med organisasjonsstruktur.

Kapittel 4, pkt. 4.2.4 Kompetanse

Det er ingen endringer i denne bestemmelsen, som skal benyttes når arbeidstaker har gjennomført relevant etter- og videreutdanning, og en av partene mener at endret lønn bør vurderes. KS presiserer imidlertid at dersom organisasjonene fremmer krav om forhandlinger etter denne bestemmelsen, skal det gjennomføres reelle forhandlinger jf. HTA kapittel 3, pkt. 3.2.4.

Nye stillingskoder i kapittel 3

Stillingskoder for ledere i pkt. 3.4 er endret ved at stillingskode 9450 utgår, og at det innføres tre nye stillingskoder: 9430 Øverste administrative leder, 9440 Kommunalsjef og 9454 Leder.

Rådmann/fylkesrådmann overføres til stillingskode 9430. Øvrige ledere omfattet av pkt. 3.4.1 overføres til stillingskode 9440, se for øvrig vedlegg 1.

Tydeliggjøring av vilkår for lokale forhandlinger etter HTA kapittel 3.4 og 5.

Vilkårene for lokale forhandlinger framgår av kapittel 3, pkt. 3.4.0, kulepunkt 4 og kapittel 5, pkt. 5.1 (tidligere 5.2). Bestemmelsene presiserer at forhandlingene skal gjennomføres innenfor en økonomisk ramme som tar hensyn til kommuneøkonomien,

kommunens, fylkeskommunens, virksomhetens og bedriftens totale situasjon, herunder økonomi og krav til effektivitet, samt lønnsutviklingen i KS-området og andre sammenlignbare tariffområder.

Samordningen av tidligere HTA kapittel 4A, 4B og 4C og innføring av nye stillingsgrupper

HTA kapittel 4A, 4B og 4C er samordnet i ett nytt forhandlingskapittel. Det er derfor også foretatt redaksjonelle endringer i kapittel 4, hvor blant annet forhandlingsbestemmelsene har fått endret nummerering.

Innledende merknader går nå frem av kapittel 4.0, hvor innledende merknader fra opphevede kapitler 4B og 4C er tatt inn. Det er presisert i pkt. 5 av merknadene at sikringsbestemmelsen for ledere ikke gjelder ledere med ansatte som har avlønning iht. HTA vedlegg 6. Det betyr at sikringsbestemmelsen ikke gjelder for skoleledere og ledere i kulturskolen.

Videre er tabellene med stillingskodene i forhandlingskapitlene fjernet og innpasset i HTA vedlegg 1. Vedlegg 1 gir nå en samlet oversikt over stillingskoder, hovedbenevnelser, rapporteringsbenevnelser, stillingsgrupper og merknader.

Samordning av kapittel 4B og 4C vil gjennomføres i to omganger. Pr. 1.5.2016 innføres endret nummerering ved at kapittel 4B og 4C blir nytt kapittel 4.1. Innføring av nye stillingsgrupper/nye benevnelser for stillingsgruppene skjer først fra 1.8.2017. Samordningen er da fullt innfaset.

For stillingsgruppene som innføres fra 1.8.2017 er kravet til studie-/fagskolepoeng for innplassering presisert.

De nye stillingsgruppene /nye benevnelser for stillingsgruppene er:

- Stillinger med krav om fagbrev og 1-årig fagskoleutdanning – minimum 60 fagskolepoeng (se beskrivelsen nedenfor)

- Lærer og Stillinger med krav om 3-årig U/H-utdanning
- Adjunkt og Stillinger med krav om 4-årig U/H-utdanning
- Adjunkt med tilleggsutdanning og Stillinger med krav om 5-årig U/H-utdanning
- Lektor og Stillinger med krav om mastergrad

Kravet til studiepoeng fører ikke til endringer for arbeidstakere som er ansatt pr. 31.7.2017.

Med virkning fra 1.8.2017, innføres ny stillingsgruppe for fagarbeiderstillinger med ytterligere ett års relevant fagskoleutdanning (minimum 60 fagskolepoeng). Fagskoleutdanningen må være en faglig fordypning/spesialisering av minst ett års varighet innenfor eget fagfelt i tillegg til fagbrevet. Fagarbeidere med relevant tilleggsutdanning/fordypning på minst 60 studiepoeng i tillegg til fagbrevet, kan også innplasseres i stillingsgruppen.

Hvem som skal plasseres i stillingsgruppen pr. 1.8.2017 må vurderes lokalt ut fra det konkrete innhold og krav til den enkelte stilling. Ved innplassering, justeres årslønnen opp til laveste utregnet årslønn for stillingsgruppen etter at det fra samme dato er gitt sentralt tillegg som fagarbeider.

Stillingskoder som skal benyttes ved innplassering er kode 7718 og 7719 (uten og med særaldersgrense). For nærmere beskrivelse av rapporteringsbenevnelsene, se HTA vedlegg 1.

Særlig om barnehagelærer tilsatt på dispensasjon

Det er nå presisert i merknad til stillingskode 6709 Barnehagelærer i vedlegg 1, at denne koden også skal brukes på barnehagelærer uten godkjent utdanning (tilsatt på dispensasjon). Se eget B-rundskriv 2/2016.

Endringer i Hovedtariffavtalens vedlegg

Vedlegg 1 – Stillingskoder med hovedbenevnelse, rapporteringsbenevnelse/avansementsstillinger, stillingsgruppe og merknader

Det er foretatt en rekke endringer i vedlegg 1, av både redaksjonell og av materiell art.

Nye stillingskoder er:

- 9430 Øverste administrative leder
- 9440 Kommunalsjef
- 9454 Leder
- 7718 Fagarbeider med fagskoleutdanning (ny kode fra 1.8.2017)
- 7719 Fagarbeider med fagskoleutdanning (med særaldersgrense) (ny kode fra 1.8.2017)

Stillingskoder som utgår:

- 9450 Øverste administrative leder

Fordi de nye stillingsgruppene først innføres 1.8.2017 er det angitt to ulike kolonner i vedlegg 1, hvor stillingsgruppetilhørighet er definert for henholdsvis perioden fra 1.5.2016 til 31.7.2017 og for perioden fra 1.8.2017 til 30.4.2018.

Nytt vedlegg 1 er gjengitt i A-rundskriv 1/2016.

Vedlegg 6 Undervisningspersonalets lønnsfastsettelse og innplassering i stillingskode

Med virkning fra 1.5.2016, er merknaden om yrkesfaglærere i videregående opplæring endret. Tidligere var det ulik stillingskode-innplassering av yrkesfaglærere avhengig av om de hadde fagbrev e.l. + 2 års yrkesteoretisk utdanning + 1-årig praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) eller om de hadde fagbrev e.l. + 3-årig yrkesfaglærerutdanning.

Nå er bestemmelsen endret slik at også yrkesfaglærere som har godkjent fagbrev, svennebrev eller annen yrkesfaglig utdanning i videregående opplæring, 4 års yrkespraksis etter fullført videregående opplæring og fullført 3-årig yrkesfaglærerutdanning skal innplasseres i stillingskode 7962 adjunkt.

Yrkesfaglærere som oppfyller ovennevnte kriterier overføres til stillingskode 7962 adjunkt pr. 1.5.2016, og grunnlønn justeres opp til laveste utregnede årslønn. Er noen yrkesfaglærere lønns plassert over nytt nivå, overføres disse til stillingskode 7962 uten at dette får lønsmessige konsekvenser. Deretter gis sentralt tillegg pr. 1.5.2016 i henhold til tabell.

Med virkning fra 01.05.2016 vil yrkesfaglærere ikke lenger ha rett til å få automatisk uttelling for videreutdanning tatt utenom U/H-systemet, f.eks. ett ekstra fagbrev i tillegg til det som gir tilsetningskompetanse. I stedet kan partene lokalt føre forhandlinger om endret lønn som følge av relevant videreutdanning tatt utenom U/H-systemet i henhold til forhandlingsbestemmelsene i HTA kapittel 4.

Del III

Endringer i HTA kapittel 1 - Fellesbestemmelsene

§ 2, pkt. 2.3.1 Heltids/deltidsstillinger

Det er fremhevet at det skal utarbeides lokale retningslinjer ved at ordet «lokale» er tatt inn i avtaleteksten. Dette er ikke en materiell endring, men en presisering for å tydeliggjøre at det skal utarbeides retningslinjer *lokalt*. Bestemmelsen viser nå til vedlegg 2. Før årets oppgjør hadde vedlegg 2 tittel «Lokale retningslinjer for redusert bruk av uønsket deltid». For å støtte opp under partenes felles mål om heltidskultur, er dette nå byttet ut med nytt vedlegg 2 «Lokale retningslinjer – Heltidskultur». Se nærmere om dette nedenfor under overskriften «Heltidskultur».

§ 3, pkt. 3.3 Innskrenkning/rasjonalisering

Endret henvisning.

§ 4, pkt. 4.3.1.3 Utrykning

Det er foretatt en mindre språklig endring, ved at parentesen i bestemmelsen er strøket. Det er ikke tilsiktet noen realitetsendring.

§ 5 Godtgjøring for særskilt arbeidstid

Tidligere pkt. 5.1.3 er bortfalt. Tilsvarende bestemmelse er nå i inntatt i pkt. 5.2 Lørdags- og søndagstillegg og pkt. 5.4 Kvelds- og nattillegg. Dette for å synliggjøre muligheten til å fastsette ulike satser for tilleggene avhengig av arbeidsbelastning, arbeidstidsordning eller andre lokale behov. Det er videre tatt inn en ny setning i bestemmelsen om at tilleggene bør innrettes slik at det stimulerer til flere hele stillinger. Se nærmere om dette nedenfor under «Heltidskultur».

Tilsvarende bestemmelse er ikke tatt inn i pkt. 5.9 Smusstillegg.

§ 5, pkt. 5 Kvelds- og nattillegg, pkt. 5.4.2

Kvelds- og nattillegget i pkt. 5.4.2 (til arbeidstakere som ikke faller inn under pkt. 5.4.1) er hevet til kr. 26,- pr. time.

Tillegget etter pkt. 5.4.1 er ikke endret.

§ 6, pkt. 6.3 Arbeidstakere som er unntatt fra overtidbestemmelsene

Det er gjort en tilføyelse i pkt. 6.3. Kommunen/virksomheten skal nå også foreta en konkret vurdering av hvilke ledere i HTA kapittel 3, nytt pkt. 3.4.3, som ikke omfattes av overtidbestemmelsene. Tidligere var det avtalefestet at det skulle fortas en slik konkret vurdering av lederne i pkt. 3.4.2, og nå gjelder dette også for de som blir omfattet av nytt pkt. 3.4.3.

§ 7, pkt. 7.1 – Erstatning av ferie

Bestemmelsen ble endret i 2014, som følge av endringer i Ferieloven med virkning fra 1.7.2014. Det er således foretatt en redaksjonell endring ved at presiseringen av at bestemmelsen kun skulle gjelde fra 1.7. 2014 er fjernet.

Før denne endringen hadde undervisningspersonalet bedre rettigheter enn det som fulgte av loven – og andre arbeidstakere omfattet av HTA. Etter endringen i ferieloven og HTA pkt. 7.1 er bestemmelsen om undervisningspersonalet overflødig, og derfor er denne strøket.

§ 8 Lønn under sykdom, svangerskap, fødsel og adopsjon

Bestemmelsen om rett til lønn under sykdom for arbeidstakere over 67 år er endret. HTA kapittel 1 § 8 pkt. 8.2.2.1 har bortfalt, og sykelønnsrettighetene til arbeidstakere over 67 år er nå regulert i pkt. 8.2.2. Endringen innebærer at for arbeidstakere som fortsetter i tjenesten etter fylte 67 år, er retten til lønn under sykdom begrenset av folketrygdloven § 8-51. Arbeidstakere må dermed være under 70 år og inntekten må overstige 2G, for å ha rett til sykelønn etter tariffavtalen.

Retten til full lønn er begrenset til stønadsdagene i § 8-51. Arbeidsgiverperioder kommer i tillegg. Etter utløpet av refusjonsperioden på 60 dager er retten til lønn under sykdom begrenset til differansen mellom full lønn og pensjon. Arbeidstaker må dokumentere pensjonens størrelse.

Eksempel 1

Arbeidstaker er 68 år og tar ut 100 % alderspensjon som utgjør kr. 20 000,- i måneden. I tillegg har vedkommende en 100 % stilling med en månedsinntekt på kr. 30 000,-. I de første 60 dagene av sykefraværet vil arbeidstaker ha krav på full lønn, dvs. kr. 30 000,- i måneden (pluss kr. 20 000 i alderspensjon). Etter utløpet av disse 60 dagene er arbeidstaker f.eks. syk i en måned til. Arbeidstaker vil da få utbetalt kr. 10 000,- (kr. 30 000-20 000,-), forutsatt at arbeidstaker kan dokumentere at pensjonens størrelse er kr. 20 000,-.

Eksempel 2

Arbeidstaker på 69 år tar ut 100 % alderspensjon med et månedsbeløp på kr. 20 000,-. I tillegg jobber vedkommende 50 % med en månedsinntekt på kr. 15 000,-.

Arbeidstaker vil under de første 60 dagene av sykefraværet ha krav på full lønn, i tillegg til alderspensjonen. Når arbeidstaker blir syk i f.eks. en måned utover refusjonsperioden, vil arbeidstaker ha krav på differansen mellom full lønn og 50 % pensjon. Arbeidstaker vil da få utbetalt kr. 5000,- (15 000 - 50 % av 20 000 = 5000).

§ 9, pkt. 9.2.1 Forsørger

Endret henvisning.

§ 12, pkt. 12.5 Avlønning av alderspensjonister

Timelønnen for alderspensjonister heves til kr. 191,- med virkning fra 1.5.2016.

Heltidskultur

I februar 2013 inngikk KS, Fagforbundet, Delta og Norsk Sykepleierforbund (NSF) en erklæring om «Det store heltidsvalget», også kalt «Heltidserklæringen». En ny heltidserklæring ble inngått i 2015. I partenes handlingsplan for heltidskultur 2015-2017 heter det: «Hovedoppgjøret 2016 skal bidra til at HTA understøtter målet om heltidskultur». Partene ønsker å intensivere arbeidet med å redusere deltidsarbeid og utvikle en heltidskultur i sektoren. For nærmere informasjon om arbeid med heltidskultur, se:

<http://www.ks.no/heltidskultur>

Endringer i fellesbestemmelsene

Det var i årets oppgjør et prioritert ønske fra KS, støttet av tilbakemeldinger fra medlemmene, å gjøre endringer i HTA for å gjøre avtalen til et verktøy for å støtte opp om og fokusere på det lokale arbeidet med heltidskultur.

Det er foretatt flere konkrete endringer i fellesbestemmelsene for å støtte opp om det lokale arbeidet med heltidskultur. For det første er det presisert i kapittel 1 § 2, pkt. 2.3.1 at det skal utarbeides *lokale* retningslinjer. Videre er nå koblingen til uønsket deltid helt ute, og fokuset er endret fra uønsket deltid til heltidskultur ved at

vedlegg 2, som det vises til i pkt. 2.3.1, i sin helhet er endret, se nedenstående redegjørelse.

Videre er muligheten til å fastsette ulike satser for lørdags- og søndagstillegg og kvelds- og nattillegg fremhevet, ved at bestemmelsen om dette er flyttet og synliggjort ved at den er tatt inn under § 5 pkt. 5.2 Lørdags- og søndagstillegg og pkt. 5.4 Kvelds- og nattillegg som et eget avsnitt. Det er også inntatt i bestemmelsene at «Tilleggene bør innrettes slik at det stimulerer til flere hele stillinger.»

Videre er kveldstillegget i § 5 pkt. 5.4.2 hevet fra kr. 21,- til kr. 26,-.

Endringer i Vedlegg 2 Lokale retningslinjer – heltidskultur

Tittel og tekst i vedlegg 2 er i sin helhet endret. Den nye teksten er hentet fra veilederen som KS, NSF, Fagforbundet og Delta har utarbeidet i fellesskap i forbindelse med heltidserklæringen. De opplistede punktene er ikke uttømmende.

Til protokoll a) heltidskultur

I HTA VI Til protokoll bokstav a) Heltidskultur er viktigheten av det lokale arbeidet med heltidskultur fremhevet. De sentrale parter anmoder partene lokalt i hver kommune om å arbeide for heltidskultur. Det vises i denne forbindelse også til at det *skal* utarbeides lokale retningslinjer med formål om å øke antall heltidsansatte.

Det anbefales å ta i bruk «Veileder for lokalt arbeid med heltidskultur» som de sentrale parter har utarbeidet i fellesskap. Link til veilederen finner dere på <http://www.ks.no/heltidskultur>

Med endringene i fellesbestemmelsene, Vedlegg 2 Lokale retningslinjer – heltidskultur og protokolltekst, mener KS at vi nå har fått en hovedtariffavtale med heltidsprofil, som skal fremheve og støtte opp om det lokale arbeidet med heltidskultur.

Del IV

Pensjon

Redaksjonelle endringer i HTA vedlegg 4 og 5

I vedlegg 4 og 5 er det foretatt en del redaksjonelle endringer uten materielt innhold.

§ 8-2 Beregning av midlertidig uførepensjon og uførepensjon

Tredje ledd av bestemmelsen er harmonisert med tilsvarende bestemmelse i de lovfestede tjenstepensjonsordningene.

§ 13-2 Premiebetaling

Tredje ledd av bestemmelsen er endret slik at forsikringsgiver nå kan lage en egen utjevningsordning etter partenes samtykke for bedriftskunder skilt ut som egne juridiske subjekter, som sysselsetter arbeidstakere med aldersgrense 60 år.

Til protokoll d) Pensjon i tariffperioden

Partene er enige om en videreføring av partssammensatt pensjonsutvalg.

Partene har i fellesskap beskrevet et felles utfordringsbilde for fremtidig pensjonsordning i kommunal sektor, og partene er enige om hva ordningen bør bidra til.

Opphør av arbeidsforholdet grunnet alder

Den tariffavtalte 70-årsgrensen videreføres. Det innebærer at det nå gjelder et krav om konsekvent praktisering av aldersgrensen. På KS' hjemmesider, under KS Advokatene er det publisert en egen artikkel som omtaler endringen.

Per Kristian Sundnes
arbeidslivsdirektør

Hege Mygland
avdelingsdirektør